

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Miercuri si Duminec'a, F61'a, candu concedu ajutoriele. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 4 Octobru 22 Sept. 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Parastasu seculariu.

Dumineca in 27 Sept. s'a tinentu liturgia solemnă si parastasu pentru repausulu eternu a lui Ioane Inocentiu in Blasiu. Blasiani sciu prea bine, ca acestui romanu zelosu au de a multiam ecistintia acestui locu si in mare parte si alte multe, cari nu le insiru aci, dupa ce vediu, ca ele se descriu si reimprospeta din mai multe parti. De aceea blasiani au fostu si suntu cu desclinate pietate catra parentele lor. Pauzeze in pace! si resaria in sinulu bisericeii nostre multi archipastori resoluti a si da sangele pentru turma, precum a fostu elu! —

Cuventare

de deschidere a dlui presiedinte VASILIE L. POPP la adunarea a opt'a a asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu in Gherla.

Stralucita adunare! Prestimati Domni si Frati!

Astadi e a opt'a 6ra ca s'a intr'unitu adunarea generala a asociatiunii trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Este a opt'a 6ra Dloru, candu intieleginti'a romana s'a adunatu la unu locu, ca se se consulte despre midil6cele intru inaintarea scopului asociatiunii!

Ati venitu Dloru dela leganalul lui Corvinu preste campulu panei, preste pratalu lui Traianu, din patri'a lui Dragosiu, dela Muresiu, dela Ternave, din muntii apuseni, fortaretia neinvincibile, aparata de braciul romanu; ati venitu Dloru din tote partile locuite de romani, totu atati martori ai marimeii si bravoreii romanesci, ati venitu si v'ati adunatu in loculu, in a carui apropiare se intrunescu Someisurile, despre a caroru apa canta poetulu: ca ap'a loru e precece ca de v6c6ri diece! in apropiarea locurilor acelor'a, unde suntu asiediate mormente independintiei si libertatii natiunii romane in Transilvania! Ne-amu adunatu Dloru cu totii, ca in sensulu statutelor asociatiunii se ne consultamu despre modulu inaintarii in literatur'a si in cultur'a poporului romanu! Inse sum convinsu ca fiacare dintre Dv6stre candu a plecatu de a casa a fostu patrunsu si de alte simtieminte, nu numai de dorintia de a ajut'a scopulu asociatiunii, ci mai virtuosu de dorulu de a lu'a parte la ac6sta unica serbat6re nationala! Nu v'a pasatu de greutatile drumului, nu de spe-sele calatoriei, ci ati venitu cu bucuria, pentru ca respinsi de pre altu terenu, baremu pre ac6sta se aratati, ca mai suntemu unu poporu aici, care -si iubese limb'a, -si iubese natiunalitatea, -si iubese vietia sa si nu voiesce a muri! Se aratati, ca in mani'a juramentului de atatea ori calcatu, astadi in o mica departare de acelu locu, unde s'a pusu acelu juramentu, s'a pututu aduna fl6rea natiunii romane, nu ca se se jure in contra libertatii compatriotiloru sei, ci ca se se consulte despre midil6cele inaintarii culturai poporului si priu urmare a fericeii patriei, dandu totudeodata prin presentia sa in acestu locu mai vederatu testemoniu si semnu alu ecistintiei natiunii romanesci, seu dupa cum a disu marele nostru literatu in cuventarea sa la cea d'anteia adunare generala in Sibiu, ca: „ac6sta adunare e un'a protestatiune mai solena decatu orice juramentu, ca natiunea romana nu vrea si nu va suferi niciodata, ca se apuna din seri'a natiuniloru ca romana.”

Da! Dloru, toama prin presentia nostra aici pretindemu, ca se ne lasa se traimu, ca pre-

cum individuu asia si un'a natiune are dreptu de a pretinde, ca nimene se nu onteze a'i rapi ecistintia! Precum adica nimene nu are dreptu a rapi vietia unui individuu, asia nimene nu p6te av6 dreptu de a rapi vietia ori a impedece intrubuintiarea midil6celoru spre sustinerea vietiei unei natiunii, seu spre ascurarea ecistintiei ei, care suntu literatur'a si cultur'a ei!

Fiindu inse ca precum individuu, care nu va intrubuinti midil6cele spre sustinerea vietiei sale, p6te peri din insasi vin'a sa, asia si un'a natiune, care nu se va ingriji de castigarea si ascurarea midil6celoru ecistintiei sale, p6te se se d6 peritiunii; asia dara e de neap6rata trebuinta ca toti fiii natiunii se conlucre din tote puterile spre dobindirea acestoru midil6ce. Ca de si e dreptu, ca in secolii trecuti parte mare nu lumin'a, ci intunereculu a mantuitu natiunea nostra de perire, astadi inse Dloru! numai lumin'a, numai cultur'a ne p6te mantui; cultur'a si lumin'a trebuie se ne d6 putere in bracie, ca se ne scimu apara vietia, si minte si intieptiune spre a ne sci conserva si inmulti celea trebuint6se intru sustinerea vietii.

Ac6sta conlucreare fiindu scopulu adunarii nostre generale, ac6sta fiindu scopulu principale alu intelnirii nostre aici, spre acestu scopu ve salutu Dloru fratiesce cu unu „bine ati venit.” Dumnedieu se ajute! Siedintia adunarii generale o dechiaru de deschisa! —

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiu.

Luni la 9 6re se adunara membrii congresului in biserica „Schimbarii la facia in cetate.”

Ilustritatea Sa domnulu secretariu de statu Georgiu Ivanovici lu'a initiativ'a si inaltandu insemnetatea congresului propune alegerea unei deputatiuni pentru a ohiama pe presiedintele congresului la adunare. Deputatiunea aleasa sub conducerea Il. Sale dlui eppu alu Aradului reintoranduse anuncia venirea Escelentiei Sale, care fu primitu cu „se trai6sca” intreitu.

Presiedintele ocupandusi scaunulu, face indata propunere a se alege 9 notari provisorii cate 3 de diecesa si se al6sca dd. protop. Rosescu, Andrieviciu si I. Anca; dintre civili Dr. Manu, Cosma advocatu, Mangiuca, Branisoc, Dr. Gall si M. Besanu, cari si ocupara locurile la mas'a presidiala.

Escel. Sa presiedintele br. de Siaguna deschise adunarea cu o cuventare intrerupta si urmata de aclamatiuni si dechiaru congresulu ca deschisu. Vomu publica si noi in Nr. viitoriu ac6sta cuventare dupa cum o primiramu in „Tel. Rom.” mai tardiu, decatu se o potemu publica in acestu Nr. Dupa ac6sta presiedintele cere plenipotintiele deputatiloru facundu cunoscutu congresului, ca s'a ingritu si de unu regulamentu provisoriu, a carui citire o cere; lasa inse la voiea congresului alu primi asia ori a elabora altulu pentru congresele viitorie. Se cere impartirea regulamentului, ceea ce se si face si indata, se si ceteasca de Dr. Maniu.

Ioane cav. Alduleanu cons. min. considerandu, ca dupa natur'a lucrului e de lipsa se aiba congresulu 6recare cinosura pentru ordinea desbateriloru si ca e o convictiune generala, enunciatu si din partea inaltului presidiu, cumca stabilirea definitiva a regulamentului pentru afacerile interne ale congresului este unu dreptu nedisputaveru alu congresului, din care cauza si proiectulu de facia s'a prezentatu numai pentru primire provisoria, propune:

1. Se se prim6sca acestu proiectu, cu emiterea §lui 25, de cinosura provisoriu pentru afacerile interne, pana ce va stabili congresulu

insusi unu regulamentu definitivu in privintia ac6sta.

2. Consideranduse dreptulu congresului pentru de a face regulamentulu definitivu alu afaceriloru interne, numai decatu dupa actulu verificarii se se esmita una comisiune spre elocurarea acelu'a.

D. vicecomite Sigismundu Popoviciu Deseanu din contra obiectandu, ca ac6sta propunere prasupune constituirea congresului ca intemplata, e de parere, ca inainte de tote trebuie se se intemple verificarea membriloru congresuali si propune: se se imparta deputatii intreregulu congresu dupa diecese in 5 sectiuni, cari un'a pre alt'a se se verifice.

Dintre deputatii insinuati la vorbire DD. Branu de Lemeni, D. Manu, cav. de Poscaru, Ioanoviciu, protosing. Popea, Bic'a se alatura langa vorbierea dlui deputatu Alduleanu; 6ra dd. deputati Dr. Glodariu, Radulescu, Dr. Tincu, Macelariu, Bonciu, Ioanescu, Moldovanu si Alecsiu Popoviciu spriginescu propunerea dlui deputatu Sigismundu Popoviciu

D. deputatu Piposiu face o a trei'a propunere, ca presidulu se denum6sca cate 10 membri din fiacare diecesa dintre deputatii cei nedificultati, ei ac6sti'a se formese comisiunea verificat6rie.

Desbatanduse obiectulu din destulu s'a procesu la votiare si s'a decisu cu majoritatea voturiloru ca: prezentatu de Escelentia Sa, dlu presiedinte se primesce de regulamentulu provisoriu pentru afacerile interne pana ce va stabili insusi congresulu regulamentulu definitivu in asta privintia.

Dupa aceea in intielegulu § 4 alu acestui regulamentu s'au cetitu registrulu aceloru deputati, in contra caroru nu au ositu nici o reclamatiune si cercetanduse credentialele dintre membrii presenti se dechiaru de verificati vreo 70.

Constatanduse, ca numerulu membriloru congresuali verificati, fiindu vreo 70 trece diumetate din numerulu tuturoru membriloru, Esc. Sa dlu presiedinte pre bas'a §lui 5 alu regulamentulu provisoriu de afaceri interne prov6oa congresulu la alegerea definitiva a notariloru, dintre cari 3 au se fia din cleru si 6 din mireni cu respectu la cele 3 diecese reprezentate in congresu, spre care scopu dlu deputatu Fauru propune suspendarea siedintiei pre unu patrariu de 6ra pentru a se consult'a asupra pers6neloru alegandu; ac6sta propunere o spriginesce si d. Macelariu cu acelu adausu, ca pre a castigatimpu se se al6ga totu adi si membrii comisiunii de verificare si cele pentru statorirea unui regulamentu definitivu in privintia afaceriloru interne, si timpulu catu e suspendatu siedintia, se se folos6sca si pentru o cointielegere asupra acestoru membrii.

Ambele propuneri se primescu unanimu cu aceea observatiune, ca fiacare dintre aceste comisiuni are se cost6 in intielesulu §lui 9 a regulamentulu provisoriu din 3 preoti si 6 mireni cu respectu la diecesa.

Presiedintele suspend6za dar' siedintele pre unu patrariu de 6ra.

Redeschidenduse siedintia, dlu deputatu Alduleanu provocanduse la § 20 alu regulamentulu provisoriu, preda presiedintelui o lista cu numele aceloru de alesu, combinata cu cointielegerea celoru mai multi membrii congresuali, si pentru castigare de timpu r6ga congresulu, ca folosinduse si de ac6sta lista, se propuna pre cei alegendi atatu pentru notariatu, catu si pentru ambele comisiuni si se se faca alegerea prin aclamare. Priminduse ac6sta unanimu, Escelentia Sa dlu presiedinte propune de notari din partea clerului, pre dlu deputatu Nicolae Andrieviciu, Petru Anca, Ioane Ratiu; din partea mireniloru pre dlu deputatu Moise Branisoc,

titu numele lui Mihailu, care scin lovi tient'a... Se bemu in memori'a lui Stefanu celu mare care facu si elu scóle!"

Stefanu si Mihailu, aceste mari si gloriose umbre acum, ingrozitoare pentru inemici si imbarbatatoare pentru fiii cei buni ai Romaniei, trebuia se presiédia la acestu ospetiu a acelu ce amintea vitezia romana. Dni Hodosiu si Urechia, facura se plane aceste maretie umbre de asupra tragutorilor si anemele tuturoru se simtira electrisate de unu santu floru de entusiasmu patrioticu.

Aventulu era datu. Anemele bateau mai tare, imaginatiunile erau mai infocate. Balintu, Satiianulu tragutoru din districtulu Romanu, care dobendise premiulu anteu la distanti'a mica, se scula, si aplause viui salutare de mai nainte inchinarea sa. Cu liniatea cea mai mare, cu vocea cea mai sicura si cu frasele forte corecte, Balintu se esprima astfelu:

"Apoi, se'mi dati voia se beau si eu la acésta cinstita masa, unde ne-a poftitu Mari'a Sa; ca-ci amu venitu si noi se ne veselimu si multu ne-amu venitu si noi se ne veselimu si facutu. Suntemu multiamiti si de aceea ne vomu supune legiloru ce va face M. S. si ministrii M. Sale; ne vomu supune la tóte, si candu ne va ohiamá se tragemu, vomu trege unde ne voru spune . . . in tienta . . . si . . . ori unde . . . Romanulu asculta de osi cari fi voiescu binele. Béu dar' acestu pacharu pentru Mari'a Sa si pentru ministrii Mariei Sale."

Cu unu adevratu entusiasmu fara primite cuvinte rostite de d. Balintu; ele erau apresiunea tuturoru Romaniloru buni, devotati bunului loru suveranu, si cari voru trage, negresitu, "in tienta si . . . si ori unde" le va comendá patriotismulu si apararea drepturiloru Romaniei. Mai multi óspeti se sculara de pe la locurile lor si mersera de imbracisiera pe bravulu satianu.

Unu suptu locoteninte din armata mai beu pentru d. V. A. Urechia, presiedinte societatii de arme, care in asia scurtu timpu facu nesce progrese atatu de insemnate. D. Urechia respundendu, dise ca nu trebuie se se multiamésoa presiedintelui oi tuturoru membriloru, ca-ci niciodata individualitatea n'are putere acolo unde nu este ajutata de colectivitate.

Banchetulu se sfirsi: óspetii se sculara pentru a luá caféna. Veseli'a era nedescriptibile. Music'a cantá arie vesele cá si in totu timpulu banchetului. Satiianii erau transportanti si in frati'a cea mai incantatoare cu toti ospetii. "Bravo Mari'a Sa, dicea Balintu sorbindu'si caféna", a facutu unirea cum trebuie, boierii si romanii totu un'a!"

Boierii si romanii! Tristu adevetu. Bietii sateani, atatu erau de impilati de acia pe oari ii numieau stapani, cari erau imbracati altfelu decatu densii si nu munciau nu densii pamentulu, in catu pentru ei acia nu erau romanii, erau boieri, o oasta care'i despretiueá, care'i impilá. Impilarea inceta, satianii redevenira proprietari, M. S. ii pune la masa impreuna cu toti, cu curtea sa si cu Sine Insusi, si frati'a revine, romaniloru e generosu, "boierii si romanii totu un'a suntu."

Éca partea cea mai frumoáa a ospetii; éca ce redica si inobléza anim'a tuturoru.

Pentru grupele de dinaintea salei de arme nnu cercu numerosu se facu in giurulu d. Hodosiu, care luá cuventulu.

Domniloru, dise fratele de preste Carpati, candu limb'a se cultiva, ea tinde la unitate, precum un'a este poporulu ce o vorbesce; candu cultivamu artea de a dá la tienta, tindemu a dá la un'a singura; candu ne imbracam tuér'a cu strade, tindemu la unitatea comunicatiunei; si asia mai departe. Soiti inse cum esprime poporulu asemenea tendinti de unitate? Elu o dice forte naturalu, forte puru, si forte simplu: "noi romanii totu un'a suntemu". Si candu o dice poporu acést'a, atunci de orice asi pute crede, numai un'a nu o voiu crede nici odata; nu credu, ca va peri vreodata dintre romanii consciinti'a unitatei nationali. Dloru, traiésca dar' poporulu, in care e viaa acésta puternica consciintia."

"Noi romanii totu un'a suntemu", repetieau tragutorii si óspetii din tóte partile; "se trairi fratiloru ardeleni! voru veni timpuri mai bune."

Si urarile pentru Romanime faceau se resune aerulu: "Trairi fratiloru iubiti!" repetieau toti.

O veselia nebuna vibréza in aeru si in tóte resunetele muzicii militare. Hor'a se incinge, o hora frenetica; toti impreuna jóca obosescu, se repausa unu momentu si éra jóca. — Ardelenésca! Ardelenésca! striga tóte vocele cu transportu, si music'a incepe a cantá ari'a iubita. Joculu se infierbinta, oficierulu Zaganescu, acelu ce inchina pentru presiedinte societatii, ilu conduce. Joculu seu atrage tóte privirile. O usurintia, o sprintenia, o dibacia neapusa. Ardelenésca inconjóra gradin'a. Capulu dantiului atinge la códa; toti se prindu in jocu si obosescu pe rondu.

Jocuri gimnastice incepu apoi. Cei mai dibaci esecuta miscarile cele mai grele in veseli'a si la aplausele tuturoru. Cuviatele de spiritu si apropositu pléua din tóte partile, hohote puterice de risu le insociescu. Si tóte aste, ceea ce aste admirabile, fara cea mai mica ordine, fara celu mai micu confiotu, atatu de multu simtiea fiacare ca aceste momente de veselia nu trebuiescu se fia turburate de nici unu noru.

Pana pe la dóne óre in dina, aceste invseliri urmara, si toti se retrasera cu anima crescuta de veselia si de sperantie. — "Rom."

Parisu 28 Sept. Unu manifestu alu juntei revolutionare din Sevill'a pronuncia caderea dinastiei bou-bone, proclama votulu universalu, libertatea absoluta a presei, libertatea invatiamentulu, libertatea industriei. Proclama stergerea articoloru constitutive in privinti'a religiei de statu, a dinastiei si a regulei de succesiune. —

Proclamarea generaliloru, publicata in Cadix, declara ca nu voru depune armele pana ce natiunea nu va redobendi deplin'a sa suveranitate. — "Rom."

Parisu 26 Sept. "Monitorulu" dice, ca nici unu factu notabile n'a fostu semnalatu astadi din Spani'a. Generalulu Prim, ale caruia trupe erau bine dispuse, continua a concentra puterile sale spre Sevill'a. Diuarile "Les Debats" si "Le Sidote" spunu, ca dóne din regimintele Novaliohe, ducunduse spre Cadix, au treoutu in partea insurectiunei. Calonge a intratu la Santander si a repurtatu necontentitu gloriose lupte; insurgentii au fugitu pe vase. —

Cadix 27 Sept. O telegrama transmisa dela Cadix prin Lisabon'a dice, ca Prim, Serano si alti chefi erau la Cadix. Se dice, ca escadr'a resculata a transportatu actualmente pe corpurile armate, 20.000 pusi si pe generalulu Prim la Barcelon'a. — "Monit." Rom.

Facia cu insurectiunea din Spani'a pontificele romanu a luatú iniciativa si a scrisu unu autografu catre imperatulu Napoleonu, cerendu'i intrepunere pentru demolirea insurectiunii in favorea reginei. Imperatulu inca n'a respunsu, s'a ordinaru inse concentrare de armata la Pirenei. Regimulu Italiei inca a comandatu dóne fregate spre a porni la malurile spaniole pentru apararea suditoru sei. Angli'a -si proviantéza dóna oorbii ferate in Malt'a totu cu acelu seopu, ér' staturile republicane din Nordamerica au o corabia in jocu "Dumbarton", care oara monitiune pentru insurgenti.

Intre Prim si alti generali f. ecilati s'a si escoatu o neintielegere, din care cauza publicara si unii si altii deosebite manifeste, alui Prim e mai radicalu. Royalistii speréza, ca voru poté domoli insurectiunea. —

Novissimu. Pest'a. Ministrulu de interne cerú creditu suplementariu pentru stingerea hotialoru. —

Bibliografia. Amu primita la mana si Nr. XVIII din 15. alu

"ARCHIVULUI" pentru filologia si istoria. Elu tractéza despre unitatea limbei intr'unu articulu forte instructiv; despre diplomele militare romane; diplom'a andreiana din 1224 in textu originalu si in traducere pe langa observatiuni si note de mare importantia. Fragmente inedite de ale lui Petru Maioru; Fastii romani; libertatea cuscintiei in Transilvani'a din secululu 17; notitie diverse. Nrulu

XIX va aparé in 20 Oct. Facemu atenti pe od. nostri cetitori la diplom'a andreana, care in chipulu acesta si in totalitatea sa nici in Sinoai nu s'a fostu publicatu pentru romani. —

"TRANSILVANIA", fói'a asociatiunei Nr. 20 din 1-a Oct. cuprinde cuventarea de deschidere a dlui presiedinte Vasiliu Ladislau Popp la adunarea gen. a asociatiunei etc. in Gherl'a; respunsulu dlui can. Ioane Anderca; protocolulu adunarei sied. 1; reportulu secret. alu 2; publicarea baniloru incursi; list'a membriloru ordinari noi; institutulu regescu din Franci'a; academi'a francesca; epistol'a a dóna agronomioa; Constantinu Brancovanu, continuare; geniulu natiunei, decantatu de Iosifu Vulcanu in adunarea generala a asociatiunei etc. din estu anu in Gherl'a si concurse. —

Nóua publicatiune. OPERE POETICE ALESE de G. Barozzi. Unu volumu cá de 40 cóle de tipariu. 1. Fabule. — 2. Balade. — 3. Erotice. — 4. Tristele. — 5. Canturi patriotice. — 6. Fragmente epice. — 7. Satire. — 8. Imitatiuni in Bucuresti. —

Publicatiune.

In districtulu Chiorului statiunea geometrale, cu unu salariu de 750 florini — in siedinti'a comitatului tienenda in 26 Octobre a. c. se va suplina prin alegere. Doritorii se provóca cá pana in 20 Octobre se-si trimita documentele sale vicecapitanulu primariu D. Iosifu Papu in Somcut'a mare, pe langa diplom'a geometrale deosebitu se recere scirea limbei maghiare si romane. —

Din siedinti'a comitetului tienuta in 22 Sept. 1868.

Paulu Dragosiu,
not. ordinariu.

1—3

Notabilu pentru studiosi!

Pentru invetiarea mai inlesnita a limbei francesce amu ajunsu la scopulu celu priintiosu si amu invetiatu limb'a romana, pentrucá se potu introduce pe aspirantii romani la invetiarea limbei francesce cu ajutorulu limbei loru materne si totu deodata si in limb'a germana din fundamentu si inlesnindu preceperea, la ceea ce mi oferescu servitiile mele. —

Iosifu Kultsiczky,
profesore.

4—4 pl.

Strat'a nóua a spitalului Nr. 454.

Schimbarea localului de apoteca

"LA CORONA DE AURU."

Subscrisul aviséza prin acésta pe onoratu publicu, cumca apotec'a lui din piatia, terglu graului, din cas'a lui Langeodorf si a stramatat'o in cas'a confetereiei Jenea Nr. 100 piatia pescelui si se róga, cá onoratu publicu, celu ce l'a onoratu cu increderea sa pana acum, se binevoiesca alu onora si in localulu celu nou.

J. de Miller,
apotecariu.

2—3 G.

A. Schwarze et Bartha

piati'a Nr. 16,

recomanda onoratoru sei musterii si onoratu publicu depositulu loru bine asortatu de marfa:

materii de cele mai moderne de paletóne, pantalóni si giletce.

Sususcisii prin cumperatur'a marfei, intreprinsa in persóna cu multa inlesnire atatu in laintru catu si a-fara din statu, se afla in stare a provedé pe onorabili sei musterii sub cele mai estine conditioni cu cea mai buna marfa si cu celu mai bunu folosu. G. 4—10

Cursurile la burea in 2 Oct. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 53 cr. v.
Augsburg	—	—	113 , 50 "
London	—	—	115 , 90 "
Imprumutulu nationalu	—	—	56 , 80 "
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	57 , 70 "
Actiile bancului	—	—	718 , — "
creditului	—	—	207 , — "

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 28. Sept. 1868:

Bani 69 50 — Marfa 70 50.